

Dohovor o ochrane kultúrneho dedičstva pod vodou

(oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 210/2009 Z. z.)

Všeobecná konferencia Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru 15. októbra až 3. novembra 2001 v Paríži na svojom 31. zasadnutí,

uznávajúc dôležitosť kultúrneho dedičstva pod vodou ako nedeliteľnej súčasti kultúrneho dedičstva ľudstva a zvlášť dôležitého prvku v histórii národov, krajín a ich vzájomných vzťahov týkajúcich sa spoločného dedičstva,

uvedomujúc si dôležitosť ochrany a zachovania kultúrneho dedičstva pod vodou a skutočnosť, že za takúto ochranu je zodpovednosť na všetkých štátoch,

zaznamenávajúc rastúci verejný záujem o kultúrne dedičstvo pod vodou a verejné uvedomovanie si jeho hodnoty,

presvedčená o dôležitosti výskumu, informovania a vzdelávania o ochrane a zachovaní kultúrneho dedičstva pod vodou,

presvedčená o právach verejnosti využívať vzdelávacie a relaxačné formy zodpovedného neškodliaceho prístupu ku kultúrnemu dedičstvu pod vodou na mieste pôvodu a o hodnote verejného vzdelávania prispievajúceho k vedomiu, pochopeniu a ochrane tohto dedičstva,

uvedomujúc si skutočnosť, že kultúrne dedičstvo pod vodou je ohrozené neoprávnenými činnosťami naň zameranými a potrebu účinnejších opatrení na zabránenie takýchto činností,

vedomá si potreby primerane odpovedať na možný negatívny vplyv legítimných činností na kultúrne dedičstvo pod vodou, ktoré ho prípadne môžu ovplyvniť,

hlboko znepokojená rastom komerčného využívania kultúrneho dedičstva pod vodou, najmä určitými činnosťami zameranými na predaj, nadobúdanie alebo obchodovanie s kultúrnym dedičstvom,

vedomá si dostupnosti vyspelých technológií, ktoré umožňujú objavovanie a sprístupnenie kultúrneho dedičstva pod vodou,

presvedčená, že spolupráca medzi štátmi, medzinárodnými organizáciami, vedeckými a odbornými inštitúciami, archeológmi, potápačmi, inými zainteresovanými stranami a širokou verejnosťou je rozhodujúca na ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou,

vzhľadom na to, že prieskum, odkrývanie a ochrana kultúrneho dedičstva pod vodou si vyžaduje dostupnosť a uplatňovanie špeciálnych vedeckých metód a používanie vhodných techník a zariadení a tiež vysokého stupňa odbornej špecializácie, pričom toto všetko vyvoláva potrebu jednotných riadiacich kritérií,

uvedomujúc si potrebu kodifikovať a postupne rozvíjať pravidlá týkajúce sa ochrany a zachovania

kultúrneho dedičstva pod vodou v súlade s medzinárodným právom a praxou vrátane Dohovoru UNESCO o opatreniach na zakázanie a zamedzenie nezákonného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov zo 14. novembra 1970, Dohovoru UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva zo 16. novembra 1972 a Dohovoru Spojených národov o morskom práve z 10. decembra 1982,

rozhodnutá zlepšiť účinnosť opatrení na medzinárodnej, regionálnej a národnej úrovni na ochranu na pôvodnom mieste alebo prípadne šetrnú rekonštrukciu kultúrneho dedičstva pod vodou na vedecké alebo ochrannárske účely,

prijmúc rozhodnutie na svojom dvadsiatom deviatom zasadnutí, aby táto otázka bola predmetom medzinárodného dohovoru,

prijíma 2. novembra 2001 tento dohovor.

Článok 1

Definície

Na účely tohto dohovoru:

1.

(a) "Kultúrne dedičstvo pod vodou" znamená všetky stopy ľudskej existencie, ktoré majú kultúrny, historický alebo archeologický charakter a ktoré sa čiastočne alebo úplne nachádzajú pod hladinou vody, opakovane alebo sústavne, aspoň počas 100 rokov, ako sú napríklad:

(i) stavby, konštrukcie, budovy, artefakty a ľudské pozostatky spolu s ich archeologickým a prírodným kontextom;

(ii) plavidlá, lietadlá, iné vozidlá alebo ich časti, náklad alebo obsah spolu s ich archeologickým a prírodným kontextom;

(iii) predmety predhistorického charakteru.

(b) Potrubné vedenia a káble umiestnené na morskom dne sa nepovažujú za kultúrne dedičstvo pod vodou.

(c) Inštalácie iné ako potrubné vedenia a káble, umiestnené na morskom dne a stále používané sa nepovažujú za kultúrne dedičstvo pod vodou.

2.

(a) "Strany" znamenajú štáty, ktoré súhlasili s tým, aby boli viazané týmto dohovorom a pre ktoré je platný tento dohovor.

(b) Tento dohovor sa uplatňuje s odôvodnenými zmenami na tie územia uvedené v článku 26 ods. 2 písm. b), ktoré sa stávajú stranami tohto dohovoru v súlade s podmienkami uvedenými v tomto odseku v rozsahu, v akom sa takéto územia týkajú týchto strán.

3. "UNESCO" znamená Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru.

4. "Generálny riaditeľ" znamená generálny riaditeľ UNESCO.

5. "Územie" znamená morské dno, dno oceána a ich základovú pôdu mimo hraníc národnej jurisdikcie.

6. "Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou" znamenajú činnosti, ktorých hlavným predmetom je kultúrne dedičstvo pod vodou a ktoré môžu priamo alebo nepriamo fyzicky narušiť alebo inak poškodiť kultúrne dedičstvo pod vodou.

7. "Činnosti náhodne ovplyvňujúce kultúrne dedičstvo pod vodou" znamenajú činnosti, ktoré napriek tomu, že ani jedným z ich cieľov nie je kultúrne dedičstvo pod vodou, môžu fyzicky narušiť alebo inak poškodiť kultúrne dedičstvo pod vodou.

8. "Štátne plavidlá a lietadlá" znamenajú vojnové lode a iné plavidlá alebo lietadlá, ktoré sú vo vlastníctve štátu alebo prevádzkované štátom a používané v čase potopenia iba na vládne nekomerčné účely, ktoré sú identifikované ako také a ktoré spĺňajú definíciu kultúrneho dedičstva pod vodou.

9. "Pravidlá" znamenajú pravidlá týkajúce sa činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou, ako sú uvedené v článku 33 tohto dohovoru.

Článok 2 **Ciele a všeobecné princípy**

1. Cieľom tohto dohovoru je zabezpečiť a posilniť ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou.

2. Strany spolupracujú pri ochrane kultúrneho dedičstva pod vodou.

3. Strany v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru chránia v prospech ľudstva kultúrne dedičstvo pod vodou.

4. Strany v súlade s týmto dohovorom a medzinárodným právom, jednotlivu, prípadne spoločne, prijímú vhodné opatrenia, ktoré sú potrebné na ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou, pričom na tento účel použijú najlepšie použiteľné prostriedky, ktoré majú k dispozícii a ktoré sú v súlade s ich možnosťami.

5. Ochrana kultúrneho dedičstva pod vodou na pôvodnom mieste sa považuje za prvú voľbu pred tým, ako sa povolia akékoľvek činnosti zamerané na toto dedičstvo, alebo pred tým, ako sa strany do akýchkoľvek takýchto činností zapoja.

6. Kultúrne dedičstvo objavené pod vodou sa uloží, konzervuje a spravuje spôsobom, ktorý zabezpečuje jeho dlhodobé zachovanie.

7. Kultúrne dedičstvo pod vodou sa nesmie komerčne využívať.

8. V súlade so štátnou praxou a medzinárodným právom vrátane Dohovoru Spojených národov o morskom práve nič v tomto dohovore sa nevykladá ako úprava pravidiel medzinárodného práva a štátnej praxe prislúchajúcich zvrchovaným imunitám ani pravidiel štátu týkajúcich sa jeho štátnych plavidiel a lietadiel.

9. Strany zabezpečia, aby sa so všetkými ľudskými pozostatkami nachádzajúcimi sa v morských vodách zaobchádzalo s príslušným rešpektom.

10. Presadzuje sa zodpovedný nerušivý prístup na účely pozorovania alebo dokumentovania kultúrneho dedičstva pod vodou na pôvodnom mieste tak, aby sa vytvorilo verejné povedomie, pochopenie a ochrana dedičstva okrem prípadu, ak je takýto prístup nezlučiteľný s jeho ochranou a spravovaním.

11. Žiadny zákon ani činnosť prijatá na základe tohto dohovoru nepredstavuje dôvody na vyhlásenie, nárokovanie si ani spochybňovanie akéhokoľvek nároku na národnú suverenitu alebo jurisdikciu.

Článok 3

Vzťah medzi týmto dohovorom a Dohovorom Spojených národov o morskom práve

Nič v tomto dohovore neovplyvňuje práva, jurisdikciu a povinnosti štátov podľa medzinárodného práva vrátane Dohovoru Spojených národov o morskom práve. Tento dohovor sa vykladá a uplatňuje v kontexte a spôsobom zhodným s medzinárodným právom vrátane Dohovoru Spojených národov o morskom práve.

Článok 4

Vzťah k právu o zachraňovaní a právu o nálezoch

Žiadna činnosť týkajúca sa kultúrneho dedičstva pod vodou, na ktoré sa tento dohovor vzťahuje, nie je predmetom práva o zachraňovaní ani práva o nálezoch, pokiaľ

- (a) nie je oprávnená príslušnými orgánmi,
- (b) nie je v plnom súlade s týmto dohovorom a
- (c) nezabezpečuje, že akékoľvek získavanie kultúrneho dedičstva pod vodou dosiahne jeho maximálnu ochranu.

Článok 5

Činnosti náhodne ovplyvňujúce kultúrne dedičstvo pod vodou

Všetky strany dohovoru využijú najlepšie použiteľné prostriedky, ktoré majú k dispozícii, aby zabránili alebo zmiernili akékoľvek nepriaznivé účinky, ktoré prípadne vzniknú v dôsledku činností v rámci ich jurisdikcií a ktoré prípadne náhodne ovplyvnia kultúrne dedičstvo pod vodou.

Článok 6

Dvojstranné, regionálne alebo iné mnohostranné dohody

1. Strany sa vyzývajú, aby uzavreli dvojstranné, regionálne a iné mnohostranné dohody alebo rozvinuli existujúce dohody na ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou. Všetky takéto dohody musia byť v plnom súlade s ustanoveniami tohto dohovoru a nesmú oslabiť jeho univerzálny charakter. Štáty môžu v takýchto dohodách prijať pravidlá a nariadenia na zabezpečenie lepšej ochrany kultúrneho dedičstva pod vodou ako pravidlá prijaté v tomto dohovore.

2. Strany takýchto dvojstranných, regionálnych a iných mnohostranných dohôd môžu vyzvať štáty s preukázateľným vzťahom, najmä kultúrnym, historickým alebo archeologickým vzťahom ku kultúrnemu dedičstvu pod vodou, aby sa k takýmto dohodám pripojili.

3. Tento dohovor nemení práva a povinnosti strán tohto dohovoru týkajúce sa ochrany potopených plavidiel, ktoré vyplývajú z iných dvojstranných, regionálnych a iných mnohostranných dohôd uzavretých pred prijatím tohto dohovoru, a najmä tých dohôd, ktoré sú v súlade s účelmi tohto dohovoru.

Článok 7

Kultúrne dedičstvo pod vodou vo vnútorných vodách, vodách prislúchajúcich súostroviam a v teritoriálnych moriach

1. Strany pri uplatňovaní svojej suverenity majú výlučné právo riadiť a oprávňovať činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou vo svojich vnútorných vodách, vodách prislúchajúcich súostroviam a

v teritoriálnych moriach.

2. Bez toho, aby boli dotknuté iné medzinárodné dohody a pravidlá medzinárodného práva týkajúce sa ochrany kultúrneho dedičstva pod vodou, strany požadujú, aby sa pravidlá tohto dohovoru uplatňovali na činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou v ich vnútorných vodách, vodách prislúchajúcich súostroviam a v teritoriálnych moriach.

3. Vo vodách prislúchajúcich súostroviam, v teritoriálnych vodách a na účely použitia najlepšej dostupnej metódy ochrany štátnych plavidiel a lietadiel by mali strany pri výkone svojej suverenity a ako súčasť uznania všeobecnej praxe medzi štátmi informovať tú stranu dohovoru, pod ktorej vlajkou je dané plavidlo alebo lietadlo, prípadne aj ostatné štáty s preukázateľným vzťahom, najmä kultúrnym, historickým alebo archeologickým vzťahom, o objave takých identifikovateľných štátnych plavidiel a lietadiel.

Článok 8

Kultúrne dedičstvo pod vodou v hraničnej zóne

Bez toho, aby boli dotknuté a doplnené články 9 a 10 a v súlade s článkom 303 ods. 2 Dohovoru Spojených národov o morskom práve, môžu strany regulovať a oprávňovať činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou v rámci ich hraničných zón. Pri takýchto činnostiach musia vyžadovať, aby sa uplatňovali pravidlá tohto dohovoru.

Článok 9

Ohlasovanie a oznamovanie vo výhradnej hospodárskej zóne a na kontinentálnom šelfe

1. Všetky strany sú podľa tohto dohovoru zodpovedné za ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou vo výhradnej hospodárskej zóne a na kontinentálnom šelfe.

Preto

(a) strana požaduje, ak jej štátny príslušník alebo plavidlo plaviace sa pod jej zástavou objaví alebo zamýšľa sa zapojiť do činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou nájdené v jej výhradnej hospodárskej zóne alebo na kontinentálnom šelfe, aby takýto štátny príslušník alebo kapitán plavidla jej takýto objav alebo činnosť ohlásil;

(b) vo výhradnej hospodárskej zóne a na kontinentálnom šelfe inej zo strán

(i) strany požadujú, aby im a inej takej strane štátny príslušník alebo kapitán plavidla takýto objav alebo činnosť ohlásil;

(ii) prípadne strana požaduje, aby jej takýto objav alebo činnosť národný príslušník alebo kapitán plavidla ohlásil a strana zabezpečí rýchly a účinný prenos takýchto správ všetkým ostatným stranám.

2. Pri uložení ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schvaľovacej listiny alebo listiny o pristúpení strana deklaruje spôsob prenosu takýchto správ uvedených v odseku 1 písm. b) tohto článku.

3. Strana oznámi generálnemu riaditeľovi objavy alebo činnosti, ktoré jej boli ohlásené podľa odseku 1 tohto článku.

4. Generálny riaditeľ bezodkladne sprístupní všetkým ostatným stranám akékoľvek informácie, ktoré mu boli oznámené podľa odseku 3 tohto článku.

5. Ktorákoľvek strana môže deklarovať strane, ktorej vo výhradnej hospodárskej zóne alebo na kontinentálnom šelfe sa kultúrne dedičstvo pod vodou nachádza, svoj záujem o konzultácie ako zabezpečiť efektívnu ochranu tohto kultúrneho dedičstva pod vodou. Takéto deklarovanie je založené

najmä na preukázateľnom kultúrnom, historickom, archeologickom vzťahu k danému kultúrnemu dedičstvu pod vodou.

Článok 10 **Ochrana kultúrneho dedičstva pod vodou** **vo výhradnej hospodárskej zóne** **a na kontinentálnom šelfe**

1. Na činnosť zameranú na kultúrne dedičstvo pod vodou vo výhradnej hospodárskej zóne alebo na kontinentálnom šelfe sa žiadne povolenie neudelí okrem prípadu, ktorý je v súlade s ustanoveniami tohto článku.

2. Strana, ktorej kultúrne dedičstvo sa nachádza pod vodou vo výhradnej hospodárskej zóne alebo na kontinentálnom šelfe, má právo zakázať alebo povoliť akúkoľvek činnosť zameranú na takéto dedičstvo, aby zabránila narušeniu jej suverenity alebo jurisdikcie, ako ju určuje medzinárodné právo vrátane Dohovoru Spojených národov o morskom práve.

3. V prípade objavu kultúrneho dedičstva pod vodou alebo zámeru vykonávať činnosť zameranú na kultúrne dedičstvo pod vodou vo výhradnej hospodárskej zóne a na kontinentálnom šelfe strany, takáto strana

(a) konzultuje so všetkými ostatnými stranami, ktoré deklarovali záujem podľa článku 9 ods. 5 o tom, ako najlepšie chrániť dané kultúrne dedičstvo pod vodou;

(b) koordinuje takéto konzultácie ako "koordinujúci štát", pokiaľ výslovne nevyhlási, že nemá záujem o takúto koordináciu, pričom v takomto prípade štáty, ktoré deklarovali záujem podľa článku 9 ods. 5 dohodnú koordinujúci štát.

4. Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť všetkých strán tohto dohovoru chrániť kultúrne dedičstvo pod vodou spôsobom využívajúcim všetky použiteľné opatrenia prijaté v súlade s medzinárodným právom na zabránenie bezprostredného ohrozenia kultúrneho dedičstva pod vodou vrátane vykrádania, koordinujúci štát môže prijať všetky použiteľné opatrenia a prípadne vydať akékoľvek potrebné oprávnenia v súlade s týmto dohovorom a v prípade potreby ešte pred konzultáciami zabrániť akémukoľvek bezprostrednému ohrozeniu kultúrneho dedičstva pod vodou bez ohľadu na to, či je dôsledkom ľudských činností alebo iných príčin vrátane vykrádania. Pri prijímaní takýchto opatrení sa môže vyžadovať pomoc od ostatných strán tohto dohovoru.

5. Koordinujúci štát

(a) vykonáva na ochranu opatrenia, ktoré dohodli konzultujúce štáty vrátane koordinujúceho štátu, ak sa konzultujúce štáty vrátane koordinujúceho štátu nedohodnú, že takéto opatrenia bude vykonávať iná strana;

(b) vydáva všetky oprávnenia potrebné na dohodnuté opatrenia v súlade s pravidlami dohovoru, ak konzultujúce štáty vrátane koordinujúceho štátu sa nedohodnú, že takéto oprávnenia bude vydávať iná strana;

(c) môže vykonávať akýkoľvek potrebný predbežný výskum kultúrneho dedičstva pod vodou a vydávať všetky oprávnenia potrebné na takýto výskum a okamžite informuje generálneho riaditeľa o výsledkoch, ktorý takéto informácie okamžite sprístupní ostatným stranám tohto dohovoru.

6. Pri koordinovaní konzultácií, prijímaní opatrení, uskutočňovaní predbežného výskumu a prípadne vydávaní oprávnení podľa tohto článku koná koordinujúci štát v mene strán dohovoru ako celku, nie iba vo vlastnom záujme. Žiadne takéto konanie neznamená samo osebe základ na nárokovanie akýchkoľvek preferenčných alebo jurisdikčných práv, ktoré nie sú určené medzinárodným právom vrátane Dohovoru Spojených národov o morskom práve.

7. Okrem ustanovení odsekov 2 a 4 tohto článku žiadna činnosť zameraná na štátne plavidlá alebo

lietadlá sa nesmie vykonávať bez dohody štátu, pod ktorého zástavou je dané plavidlo alebo lietadlo, a bez spolupráce koordinujúceho štátu.

Článok 11 **Ohlasovanie a oznamovanie v území**

1. Strany dohovoru sú v území zodpovedné podľa tohto dohovoru a článku 149 Dohovoru Spojených národov o morskom práve za ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou. Preto v prípade, ak štátny príslušník alebo plavidlo pod vlajkou strany dohovoru objaví alebo zamýšľa zamerať činnosť na kultúrne dedičstvo nachádzajúce sa pod vodou v území, takáto strana dohovoru požaduje, aby daný štátny príslušník alebo kapitán plavidla jej ohlásil takýto objav alebo činnosť.
2. Strana oznámi objavy alebo činnosti, ktoré jej boli ohlásené, generálnemu riaditeľovi a generálnemu tajomníkovi Medzinárodného úradu pre morské dno (International Seabed Authority).
3. Generálny riaditeľ bezodkladne sprístupní všetkým ostatným stranám akékoľvek takéto informácie, ktoré mu boli oznámené.
4. Ktorákoľvek strana môže deklarovat' generálnemu riaditeľovi svoj záujem konzultovať spôsob zabezpečenia účinnej ochrany kultúrneho dedičstva pod vodou. Takéto deklarovanie je založené na preukázateľnom vzťahu k danému kultúrnemu dedičstvu pod vodou, najmä pokiaľ ide o preferenčné práva štátov o kultúrnom, historickom alebo archeologickom pôvode.

Článok 12 **Ochrana kultúrneho dedičstva pod vodou v území**

1. Neudelí sa žiadne povolenie na činnosť zameranú na kultúrne dedičstvo pod vodou nachádzajúce sa v území okrem prípadu, ktorý je v zhode s ustanoveniami tohto článku.
2. Generálny riaditeľ vyzve všetky strany dohovoru, ktoré deklarovali záujem podľa článku 11 ods. 4, aby konzultovali, ako najlepšie chrániť kultúrne dedičstvo pod vodou a menovali stranu, ktorá bude koordinovať takéto konzultácie ako "koordinujúci štát". Generálny riaditeľ tiež vyzve Medzinárodný úrad pre morské dno (International Seabed Authority), aby sa takýchto konzultácií zúčastnil.
3. Všetky strany môžu prijať použiteľné opatrenia v súlade s týmto dohovorom v prípade potreby ešte pred konzultáciami, aby sa zabránilo bezprostrednému ohrozeniu kultúrneho dedičstva pod vodou bez ohľadu na to, či je dôsledkom ľudských činností, alebo akýchkoľvek iných príčin vrátane vykrádania.
4. Koordinujúci štát
 - (a) vykonáva na ochranu opatrenia, ktoré dohodli konzultujúce štáty vrátane koordinujúceho štátu, ak sa konzultujúce štáty vrátane koordinujúceho štátu nedohodnú, že takéto opatrenia bude vykonávať iná strana a
 - (b) vydáva všetky povolenia potrebné na dohodnuté opatrenia v súlade s týmto dohovorom, ak sa konzultujúce štáty vrátane koordinujúceho štátu nedohodnú, že takéto oprávnenia bude vydávať iná strana.
5. Koordinujúci štát môže vykonávať potrebný predbežný výskum kultúrneho dedičstva pod vodou, vydávať všetky povolenia potrebné na takýto výskum a bezodkladne informuje generálneho riaditeľa o výsledkoch. Generálny riaditeľ takéto informácie okamžite sprístupní ostatným stranám tohto dohovoru.
6. Pri koordinovaní konzultácií, prijímaní opatrení, uskutočňovaní predbežného výskumu a vydávaní

povolení podľa tohto článku koná koordinujúci štát v mene všetkých strán dohovoru ako celku v prospech ľudstva ako celku. Zvláštna pozornosť sa venuje preferenčným právam štátov na kultúrny, historický alebo archeologický pôvod v súvislosti s daným kultúrnym dedičstvom pod vodou.

7. Žiadna strana nevykonáva a nepovoľuje v území činnosti zamerané na štátne plavidlá a lietadlá bez súhlasu štátu, pod ktorého vlajkou je také plavidlo a lietadlo.

Článok 13 **Imunita**

Vojnové lode a iné vládne lode alebo vojenské lietadlá s imunitou prevádzkované na nekomerčné účely a vykonávajúce svoj bežný spôsob prevádzky a nezapojené do činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou nie sú povinné nahlasovať objavy kultúrneho dedičstva podľa článkov 9, 10, 11 a 12 tohto dohovoru. Strany prijatím primeraných opatrení nenarušujúcu prevádzku alebo prevádzkové schopnosti svojich vojnových lodí, iných vládnych lodí a vojenských lietadiel s imunitou prevádzkovaných na nekomerčné účely však zabezpečia, aby boli v čo najväčšom možnom a realizovateľnom súlade s článkami 9, 10, 11 a 12 tohto dohovoru.

Článok 14 **Kontrola vstupu do územia, obchodovanie a vlastníctvo**

Strany prijímajú opatrenia na zabránenie vstupu do ich územia, obchodovania alebo vlastníctva kultúrneho dedičstva pod vodou nezákonne vyvezeného alebo získaného, ak takéto získanie bolo v rozpore s týmto dohovorom.

Článok 15 **Nevyužívanie územia v jurisdikcii strán**

Strany prijímajú opatrenia na zákaz využívania svojho územia vrátane námorných prístavov a tiež umelých ostrovov, inštalácií a konštrukcií v ich výhradnej jurisdikcii alebo pod ich kontrolou, pri podpore akejkoľvek činnosti zameranej na kultúrne dedičstvo pod vodou, ktorá nie je v súlade s týmto dohovorom.

Článok 16 **Opatrenia týkajúce sa štátnych príslušníkov a plavidiel**

Strany prijímajú všetky použiteľné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa ich štátni príslušníci a plavidlá plaviace sa pod ich zástavami nezapájali do žiadnych činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou spôsobom, ktorý nie je v súlade s týmto dohovorom.

Článok 17 **Sankcie**

1. Každá strana zavedie sankcie za porušovanie tých opatrení, ktoré prijala na vykonávanie tohto dohovoru.

2. Sankcie uplatniteľné v súvislosti s porušeniami musia byť primerane prísne, aby boli účinné pri zabezpečovaní súladu s týmto dohovorom a aby odrádzali od porušovania, ku ktorému by prípadne kdekoľvek došlo, a musia páchatel'ov zbaviť prospechu vyplývajúceho z ich nezákonných činností.

3. Strany spolupracujú pri zabezpečovaní vymáhania sankcií zavedených podľa tohto článku.

Článok 18 **Zadržanie a odovzdanie kultúrneho dedičstva** **pod vodou**

1. Každá strana prijme opatrenia zabezpečujúce zadržanie kultúrneho dedičstva pod vodou na svojom území, ktoré sa získalo spôsobom, ktorý nie je v súlade s týmto dohovorom.
2. Každá strana zaeviduje, chráni a prijíma primerané opatrenia na stabilizovanie kultúrneho dedičstva pod vodou zadržaného podľa tohto dohovoru.
3. Každá strana oznámi generálnemu riaditeľovi a ostatným stranám dohovoru s preukázateľným, najmä kultúrnym, historickým alebo archeologickým vzťahom k danému kultúrnemu dedičstvu každé zadržanie kultúrneho dedičstva pod vodou, ku ktorému došlo podľa tohto dohovoru.
4. Strana, ktorá zadrži kultúrne dedičstvo pod vodou, zabezpečí, aby sa jeho odovzdanie uskutočnilo na verejný prospech, pričom sa zohľadní potreba ochrany a výskumu, potreba opätovného zlúčenia rozptýlenej zbierky, potreba verejného prístupu, vystavenia a vzdelávania a záujmy akéhokoľvek štátu s preukázateľným, najmä kultúrnym, historickým alebo archeologickým vzťahom k danému kultúrnemu dedičstvu pod vodou.

Článok 19 **Spolupráca a výmena informácií**

1. Strany spolupracujú a navzájom si pomáhajú pri ochrane a spravovaní kultúrneho dedičstva pod vodou podľa tohto dohovoru vrátane prípadnej spolupráce pri skúmaní, odkrývaní, dokumentovaní, konzervovaní, študovaní a prezentovaní takéhoto dedičstva.
2. V rozsahu zhodnom s účelmi tohto dohovoru sa všetky strany zaväzujú, že si budú vymieňať informácie s ostatnými stranami ohľadne kultúrneho dedičstva pod vodou vrátane informácií o objavení a umiestnení dedičstva, o dedičstve odkrytom alebo získanom v rozpore s týmto dohovorom alebo inak v rozpore s medzinárodným právom, o použiteľných vedeckých metódach a technológiách a o právnom vývoji týkajúcom sa takéhoto dedičstva.
3. Informácie, ktoré si vymieňajú strany navzájom alebo UNESCO a strany ohľadne objavenia alebo umiestnenia kultúrneho dedičstva pod vodou, sa v rozsahu zhodnom s vnútroštátnymi právnymi predpismi uchovávajú ako dôverné a vyhradia sa pre príslušné orgány strán, ak by zverejnenie takýchto informácií mohlo ohroziť alebo inak vystaviť riziku zachovania takéhoto kultúrneho dedičstva pod vodou.
4. Strany prijímajú všetky potrebné opatrenia na šírenie informácií vrátane využitia medzinárodných databáz o kultúrnom dedičstve pod vodou odkrytom alebo inak získanom v rozpore s týmto dohovorom, alebo aj pri inom porušení medzinárodného práva.

Článok 20 **Verejné uvedomenie**

Strany prijímajú všetky potrebné opatrenia na zvyšovanie verejného uvedomenia si hodnôt a významu kultúrneho dedičstva pod vodou a dôležitosti jeho ochrany podľa tohto dohovoru.

Článok 21 **Výcvik v oblasti archeológie pod vodou**

Strany spolupracujú pri zabezpečovaní výcviku v oblasti archeológie pod vodou, technik uchovávania kultúrneho dedičstva pod vodou a za dohodnutých podmienok pri výmene technológií týkajúcich sa kultúrneho dedičstva pod vodou.

Článok 22 **Oprávnené orgány**

1. Aby sa zabezpečilo primerané vykonávanie tohto dohovoru, strany zriadia oprávnené orgány alebo splnomocnia existujúce orgány s cieľom spracovať, udržiavať a aktualizovať inventár kultúrneho dedičstva pod vodou, zabezpečovať jeho účinnú ochranu, uchovávanie, prezentáciu a spravovanie, ako aj výskum a vzdelávanie.
2. Strany oznámia generálnemu riaditeľovi názvy a adresy orgánov oprávnených rozhodovať vo veciach kultúrneho dedičstva pod vodou.

Článok 23 **Zasadnutia strán**

1. Generálny riaditeľ zvolá zasadnutie strán do jedného roka po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru a potom najmenej raz za dva roky. Na žiadosť väčšiny strán generálny riaditeľ zvolá mimoriadne zasadnutie strán.
2. Zasadnutie strán rozhoduje o jeho činnosti a zodpovednostiach.
3. Zasadnutie strán prijíma vlastný rokovací poriadok.
4. Zasadnutie strán môže ustanoviť vedeckú a technickú poradenskú radu zloženú z odborníkov nominovaných stranami, pričom sa primerane zohľadní zásada spravodlivého geografického rozdelenia a primeraného zastúpenia pohlaví.
5. Vedecká a technická poradenská rada vhodne pomáha zasadnutiu strán v otázkach vedeckej alebo technickej povahy v súvislosti s realizáciou pravidiel.

Článok 24 **Sekretariát pre tento dohovor**

1. Generálny riaditeľ je zodpovedný za činnosť sekretariátu pre tento dohovor.
2. Povinnosti sekretariátu zahŕňujú
 - (a) organizovanie zasadnutia strán podľa článku 23 ods. 1 a
 - (b) pomoc stranám pri realizovaní rozhodnutí prijatých na zasadnutí strán.

Článok 25 **Mierové riešenie sporov**

1. Akýkoľvek spor medzi dvomi alebo viacerými stranami ohľadne výkladu alebo uplatňovania tohto dohovoru je predmetom rokovaní konaných v dobrej viere alebo inými mierovými prostriedkami podľa vlastného rozhodnutia daných strán.

2. Ak do primeraného časového obdobia takéto rokovania nevedú k vyriešeniu sporu, po dohode môžu dané strany o sprostredkovanie požiadať UNESCO.

3. Ak ku sprostredkovaniu nedôjde alebo sprostredkovanie nevedie k vyriešeniu sporu, ustanovenia týkajúce sa riešenia sporov uvedené v časti XV Dohovoru Spojených národov o morskom práve sa uplatňujú s potrebnými zmenami na akýkoľvek spor medzi stranami tohto dohovoru o výklade alebo uplatňovaní tohto dohovoru, a to aj v prípade, ak dané strany nie sú stranami Dohovoru Spojených národov o morskom práve.

4. Akýkoľvek postup, ktorý si vyberie strana tohto dohovoru a Dohovoru Spojených národov o morskom práve podľa článku 287 Dohovoru Spojených národov o morskom práve, sa uplatní pri riešení sporov podľa tohto článku, pokiaľ si daná strana pri ratifikácii, prijímaní, schvaľovaní a pristúpení k tomuto dohovoru alebo kedykoľvek neskôr nezvolí iný postup podľa článku 287 na účely riešenia sporov, ktoré vznikajú v súvislosti s týmto dohovorom.

5. Strana tohto dohovoru, ktorá zároveň nie je aj stranou Dohovoru Spojených národov o morskom práve, pri ratifikovaní, prijímaní, schvaľovaní a pristúpení k tomuto dohovoru alebo kedykoľvek neskôr má právo zvoliť si prostredníctvom písomného vyhlásenia jeden alebo viac prostriedkov uvedených v článku 287 ods. 1 Dohovoru Spojených národov o morskom práve na účel riešenia sporov podľa tohto článku. Článok 287 sa uplatní na takéto vyhlásenie a tiež na akýkoľvek spor, ktorého je takáto strana stranou a na ktorý sa nevzťahuje dané platné vyhlásenie. Na účel zmierenia a arbitráže v súlade s prílohami V a VII Dohovoru Spojených národov o morskom práve je takýto štát oprávnený nominovať zmierovateľov a arbitrov, ktorí budú uvedení v zoznamoch určených v prílohe V článku 2 a prílohe VII článku 2, na riešenie sporov, ktoré vzniknú v súvislosti s týmto dohovorom.

Článok 26 **Ratifikácia, prijatie, schválenie alebo prístup**

1. Tento dohovor je predmetom ratifikácie, prijatia a schválenia členskými štátmi UNESCO.

2. Tento dohovor je predmetom prístupu

(a) štátmi, ktoré nie sú členmi UNESCO, ale sú členmi Spojených národov alebo špecializovanej agentúry v rámci systému Spojených národov alebo Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu, a tiež stranami Štatútu Medzinárodného súdneho dvora a akýmkoľvek iným štátom, ktorého všeobecná konferencia UNESCO prizve k prístupu k tomuto dohovoru;

(b) územia, ktoré majú úplnú vnútornú samovládu uznanú ako takú Spojenými národmi, ale nemajú úplnú nezávislosť v súlade s rezolúciou 1514 (XV) valného zhromaždenia a ktoré majú právomoc pre záležitosti riadené týmto dohovorom vrátane právomoci uzatvárať zmluvy v súvislosti s takýmito záležitosťami.

3. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí, schválení a prístupe sa uložia u generálneho riaditeľa.

Článok 27 **Nadobudnutie platnosti**

Tento dohovor nadobúda platnosť tri mesiace odo dňa uloženia dvadsiatej listiny podľa článku 26, výlučne však pre dvadsať štátov alebo území, ktoré svoje listiny už uložili. Pre všetky ostatné štáty alebo územia nadobudne tento dohovor účinnosť tri mesiace po dátume uloženia listiny daným štátom alebo územím.

Článok 28

Vyhlásenie ohľadne vnútrozemských vôd

Pri ratifikácii, prijatí, schválení a prístupe k tomuto dohovoru alebo kedykoľvek neskôr môže ktorýkoľvek štát alebo územie vyhlásiť, že pravidlá tohto dohovoru sa uplatňujú tiež na vnútrozemské vody, ktoré nemajú morský charakter.

Článok 29

Obmedzenia geografického rozsahu

Pri ratifikácii, prijatí, schválení a prístupe k tomuto dohovoru môže ktorýkoľvek štát alebo územie predložiť depozitárovi vyhlásenie, že tento dohovor sa na určité časti jeho územia, vnútorné vody, vody prislúchajúce súostroviam alebo teritoriálne vody nevzťahuje a súčasne uvedie dôvody takéhoto vyhlásenia. Takýto štát vo vykonateľnom rozsahu a čo najskôr presadzuje podmienky, za ktorých bude možné tento dohovor uplatňovať na územiach uvedených v jeho vyhlásení, a s tým cieľom stiahne svoje vyhlásenie vcelku alebo jeho časť, len čo sa také podmienky dosiahnu.

Článok 30

Výhrady

S výnimkou článku 29 nie sú možné žiadne výhrady proti tomuto dohovoru.

Článok 31

Doplňky a zmeny

1. Strana môže písomným oznámením adresovaným generálnemu riaditeľovi navrhnúť doplnky a zmeny tohto dohovoru. Takéto oznámenie generálny riaditeľ rozpošle všetkým ostatným stranám. Ak do šiestich mesiacov odo dňa zaslania oznámenia najmenej polovica strán odpovie priaznivo, predloží generálny riaditeľ takýto návrh na najbližšom zasadnutí strán na prerokovanie a prípadné prijatie.
2. Doplnky a zmeny sa prijímajú dvojtretinovou väčšinou prítomných strán.
3. Doplnky a zmeny sú po prijatí predmetom ratifikácie, prijatia, schválenia alebo pristúpenia stranami.
4. Doplnky a zmeny nadobúdajú platnosť výlučne v súvislosti so stranami, ktoré ich ratifikovali, prijali, schválili alebo ku nim pristúpili podľa odseku 3 tohto článku dvomi tretinami strán, a to tri mesiace po uložení listín. Pre všetky jednotlivé strany alebo územia, ktoré doplnok a zmenu ratifikujú, prijímú, schvália alebo ku nej pristúpia, nadobúda doplnok a zmena platnosť tri mesiace odo dňa uloženia ratifikačných listín, listín o prijatí, schválení a prístupe danou stranou.
5. Štát alebo územie, ktoré sa stáva stranou tohto dohovoru po nadobudnutí platnosti doplnkov a zmien v zhode s odsekom 4 tohto článku, v prípade, že neoznámí inak, sa považuje
 - (a) za stranu doplneného a pozmeneného dohovoru a
 - (b) za stranu nedoplneného a nepozmeneného dohovoru vo vzťahu k takej strane dohovoru, ktorá nie je viazaná doplnkami a zmenami.

Článok 32 **Vypovedanie**

1. Strana môže vypovedať tento dohovor písomným oznámením adresovaným generálnemu riaditeľovi.
2. Výpoveď nadobúda platnosť dvanásť mesiacov odo dňa prijatia oznámenia, pokiaľ výpoveď neurčuje neskorší dátum.
3. Výpoveď žiadnym spôsobom neovplyvňuje záväzok akejkolvek strany plniť svoje záväzky vyplývajúce z tohto dohovoru, ktorým podľa medzinárodného práva podlieha nezávisle od tohto dohovoru.

Článok 33 **Pravidlá**

Pravidlá priložené k tomuto dohovoru tvoria nedeliteľnú súčasť dohovoru a pokiaľ nie je výslovne uvedené inak, odkaz na tento dohovor zahŕňa odkaz na tieto pravidlá.

Článok 34 **Registrácia Organizáciou Spojených národov**

V súlade s článkom 102 Charty Spojených národov tento dohovor zaregistruje sekretariát Spojených národov na základe žiadosti generálneho riaditeľa.

Článok 35 **Všeobecné ustanovenie**

Tento dohovor je vyhotovený v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku, pričom všetkých šesť znení má rovnakú platnosť.

Príloha

PRAVIDLÁ ČINNOSTÍ ZAMERANÝCH NA KULTÚRNE DEDIČSTVO POD VODOU

I. Všeobecné princípy

Pravidlo č. 1.

Ochrana kultúrneho dedičstva pod vodou uchovávaním na pôvodnom mieste sa považuje za prvú možnosť. Preto činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou sa povoľujú v zhode s ochranou takéhoto dedičstva a s výhradou tejto požiadavky sa takéto činnosti povoľujú na účel významného prispenia k ochrane, poznaniu alebo rozšíreniu kultúrneho dedičstva pod vodou.

Pravidlo č. 2.

Komerčné využívanie kultúrneho dedičstva pod vodou na obchod, špekulácie alebo jeho nenapraviteľné rozptýlenie je v zásade nezlučiteľné s ochranou a primeranou správou kultúrneho dedičstva pod vodou. S kultúrnym dedičstvom pod vodou sa nesmie obchodovať, nesmie sa predávať, kupovať alebo vymieňať ako komerčný tovar.

Toto pravidlo nie je možné vykladať ako pravidlo, ktoré zabraňuje

(a) zabezpečovať odborné archeologické služby alebo potrebné súvisiace služby, ktorých povaha a účel sú v plnej zhode s týmto dohovorom a podliehajú schváleniu príslušných orgánov,

(b) uloženiu kultúrneho dedičstva pod vodou získaného v priebehu vedeckého projektu v zhode s týmto dohovorom, ak takéto uloženie neohrozuje vedecký ani kultúrny záujem ani celistvosť získaného materiálu, ani nevedie k jeho nenapraviteľnému rozptýleniu; je v súlade s ustanoveniami pravidiel 33 a 34; a je predmetom schválenia príslušnými orgánmi.

Pravidlo č. 3.

Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou nesmú nepriaznivo ovplyvňovať kultúrne dedičstvo pod vodou viac, ako je nevyhnutné pre ciele projektu.

Pravidlo č. 4.

Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou musia využívať nedeštruktívne techniky a prieskumné metódy prednostne pred odstraňovaním objektov.

Pravidlo č. 5.

Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou sa musia vyhýbať nepotrebnému narušeniu ľudských pozostatkov alebo uctievaných miest.

Pravidlo č. 6.

Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou musia byť prísne regulované, aby sa zabezpečilo príslušné zaznamenanie kultúrnych, historických a archeologických informácií.

Pravidlo č. 7.

Verejný prístup ku kultúrnemu dedičstvu pod vodou na pôvodnom mieste sa podporuje s výnimkou prípadu, ak takýto prístup nie je zhodný s vhodnou ochranou a spravovaním kultúrneho dedičstva pod vodou.

Pravidlo č. 8.

Podporuje sa medzinárodná spolupráca pri vykonávaní činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou na účel posilňovania účinnej výmeny a využitia archeológov a iných príslušných odborníkov.

II. Návrh projektu

Pravidlo č. 9.

Pred akoukoľvek činnosťou zameranou na kultúrne dedičstvo pod vodou sa musí vypracovať návrh projektu na takúto činnosť, ktorý sa predkladá príslušným orgánom na primerané odborné posúdenie a udelenie povolenia.

Pravidlo č. 10.

Návrh projektu zahŕňa

- (a) vyhodnotenie predchádzajúcich alebo predbežných štúdií;
- (b) projektové vyhlásenie a ciele;
- (c) metódy a techniky, ktoré sa budú používať;
- (d) predpokladané financovanie;
- (e) predpokladaný časový rozpis na ukončenie projektu;
- (f) zloženie členov kvalifikovaného, zodpovedného a skúseného tímu;
- (g) plány následnej analýzy mimo terénu a iných činností;
- (h) program pamiatkovej ochrany pre artefakty a miesto nálezú v úzkej spolupráci s príslušnými orgánmi;
- (i) politiku spravovania miesta nálezú a údržby na celé trvanie projektu;
- (j) dokumentačný program;
- (k) bezpečnostnú politiku;
- (l) environmentálnu politiku;
- (m) dojednania spolupráce s múzeami a inými inštitúciami, najmä vedeckými inštitúciami;
- (n) prípravu správy;
- (o) uloženie archívu vrátane odstráneného kultúrneho dedičstva pod vodou a
- (p) publikačný program.

Pravidlo č. 11.

Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou sa musia vykonávať v súlade s návrhom projektu, ktorý schválili príslušné orgány.

Pravidlo č. 12.

Ak dôjde k neočakávaným objavom alebo zmenám okolností, návrh projektu sa preskúma, doplní a zmení so súhlasom príslušných orgánov.

Pravidlo č. 13.

V naliehavých prípadoch alebo pri náhodných objavoch sa môžu činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou vrátane opatrení pamiatkovej ochrany alebo činností na krátke obdobie, najmä na stabilizáciu náleziska, povoliť aj bez návrhu projektu, aby sa kultúrne dedičstvo pod vodou uchránilo.

III. Prípravné práce

Pravidlo č. 14.

Prípravné práce uvedené v pravidle č. 10 (a) zahŕňajú zhodnotenie významu a citlivosti kultúrneho dedičstva pod vodou a okolitého prírodného prostredia proti poškodeniu navrhovaným projektom a potenciál získania údajov, ktoré by splnili ciele projektu.

Pravidlo č. 15.

Zhodnotenie zahŕňa východiskové štúdie dostupného historického a archeologického materiálu, archeologické a environmentálne charakteristiky náleziska a dôsledky potenciálneho narušenia dlhodobej stability kultúrneho dedičstva pod vodou v dôsledku daných činností.

IV. Ciele, metódy a techniky projektu

Pravidlo č. 16.

Metódy musia byť v súlade s cieľmi projektu a použité techniky musia byť čo najmenej rušivé.

V. Financovanie

Pravidlo č. 17.

Okrem naliehavých prípadov chrániť kultúrne dedičstvo pod vodou sa musí pred každou činnosťou zabezpečiť primeraný finančný vklad dostatočný na ukončenie všetkých fáz uvedených v návrhu projektu vrátane pamiatkovej ochrany, dokumentácie a rekonštrukcie získaných artefaktov, súhrnu a šírenia výsledkov.

Pravidlo č. 18.

Návrh projektu musí preukázať schopnosť, napríklad zabezpečením dlhopisu, financovať projekt počas celého obdobia až po jeho ukončenie.

Pravidlo č. 19.

Návrh projektu zahŕňa náhradný plán, ktorý zabezpečí ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou a podpornú dokumentáciu v prípade akéhokoľvek prerušenia predpokladaného financovania.

VI. Trvanie projektu a časový rozvrh

Pravidlo č. 20.

Vypracúva sa časový rozvrh, aby sa pred začiatkom akýchkoľvek činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou zabezpečilo ukončenie všetkých fáz projektu vrátane pamiatkovej ochrany, rekonštrukcie a dokumentácie kultúrneho dedičstva získaného pod vodou, ako aj súhrnu a šírenia výsledkov.

Pravidlo č. 21.

Návrh projektu zahŕňa náhradný plán, ktorý zabezpečí ochranu kultúrneho dedičstva pod vodou a podpornú dokumentáciu v prípade akéhokoľvek prerušenia alebo ukončenia projektu.

VII. Spôsobilosť a kvalifikovanosť

Pravidlo č. 22.

Činnosti zamerané na kultúrne dedičstvo pod vodou sa vykonávajú iba pod vedením a kontrolou a za pravidelnej prítomnosti kvalifikovaného odborníka na archeológiu pod vodou s odbornou spôsobilosťou primeranou na daný projekt.

Pravidlo č. 23.

Všetci členovia projektového kolektívu musia byť kvalifikovaní a s preukázanou spôsobilosťou primeranou na jednotlivé úlohy v projekte.

VIII. Ochrana a spravovanie náleziska

Pravidlo č. 24.

Program ochrany stanovuje spôsob nakladania s archeologickými nálezmi počas činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou, počas prepravy a z dlhodobého hľadiska. Ochrana sa uskutočňuje v

súlade s bežnými odbornými normami.

Pravidlo č. 25.

Program spravovania náleziska stanovuje ochranu a spravovanie kultúrneho dedičstva pod vodou na pôvodnom mieste v priebehu a po ukončení prác v teréne. Program zahŕňa verejné informácie, primerané zabezpečenie stabilizácie náleziska, monitorovanie a ochranu proti narušeniu.

IX. Dokumentácia

Pravidlo č. 26.

Program dokumentácie určuje dôkladné zdokumentovanie vrátane správy o postupoch a činnostiach zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou v súlade s bežnými odbornými kritériami archeologickej dokumentácie.

Pravidlo č. 27.

Dokumentácia zahŕňa minimálne komplexný záznam o nálezisku vrátane pôvodu kultúrneho dedičstva pod vodou, ktoré bolo dotknuté alebo odstránené počas činností zameraných na kultúrne dedičstvo pod vodou, záznamy z terénu, plány, nákresy, prierezy a fotografie alebo záznamy prostredníctvom iných médií.

X. Bezpečnosť

Pravidlo č. 28.

Musí byť spracovaný bezpečnostný plán primeraný na dosiahnutie bezpečnosti a ochrany zdravia projekčného kolektívu a tretích strán, ktorý je v zhode s akýmikoľvek uplatniteľnými a odbornými požiadavkami.

XI. Životné prostredie

Pravidlo č. 29.

Musí byť spracovaná environmentálna politika s cieľom zabezpečiť, aby nedošlo k neprimeranému narušeniu morského dna a morského života.

XII. Správy

Pravidlo č. 30.

Musia byť vypracované a predložené predbežné a konečné správy v súlade s časovým rozpisom uvedeným v návrhu projektu. Takéto správy sa uložia v príslušných verejných protokoloch.

Pravidlo č. 31.

Správy zahŕňajú

- (a) súpis cieľov;
- (b) súpis použitých metód a techník;
- (c) súpis dosiahnutých výsledkov;
- (d) základnú grafickú a fotografickú dokumentáciu všetkých fáz činnosti;
- (e) odporúčania týkajúce sa pamiatkovej ochrany a rekonštrukcie miesta a akéhokoľvek odstráneného kultúrneho dedičstva pod vodou a
- (f) odporúčania pre budúce činnosti.

XIII. Spravovanie archívu projektu

Pravidlo č. 32.

Pred začiatkom akýchkoľvek činností sa dohodnú podmienky spravovania archívu projektu a tieto podmienky sa uvedú v návrhu projektu.

Pravidlo č. 33.

Archív projektu vrátane akéhokoľvek odstráneného kultúrneho dedičstva pod vodou a kópií všetkých podporných dokumentov treba v čo najväčšej miere uchovávať spolu a nenarušene ako zbierku spôsobom, ktorý umožňuje odborný a verejný prístup a tiež spravovanie archívu. Takéto vytvorenie archívu sa musí uskutočniť čo najskôr a v každom prípade nie neskôr ako desať rokov po ukončení projektu a v čo najväčšej zhode s ochranou podvodného kultúrneho dedičstva.

Pravidlo č. 34.

Archív projektu sa spravuje podľa medzinárodných odborných kritérií a je predmetom schválenia príslušných orgánov.

XIV. Šírenie

Pravidlo č. 35.

Projekty slúžia verejnému vzdelávaniu a vedecko-populárnej prezentácii výsledkov projektu.

Pravidlo č. 36.

Konečná syntéza projektu sa

- (a) čo najskôr zverejňuje, pričom sa zohľadňuje komplexnosť projektu a dôverná alebo citlivá povaha informácií,
- (b) ukladá v príslušných verejných protokoloch.

Uvedený text je autentický text dohovoru prijatý riadnou Všeobecnou konferenciou Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru počas jej tridsiateho prvého zasadnutia konajúceho sa v Paríži, ktoré sa skončilo 3. novembra 2001.

NA ZNAK ČOHO sme pripojili svoje podpisy 6. novembra 2001.

Prezident Všeobecnej konferencie

Generálny riaditeľ

V Paríži 6. novembra 2001 v dvoch identických origináloch opatrených podpisom prezidenta 31. zasadnutia Všeobecnej konferencie a podpisom generálneho riaditeľa Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru, ktoré budú uložené v archíve Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru, ktorých overené kópie budú doručené všetkým štátom a územiám uvedeným v článku 26 a tiež Spojeným národom.